

สรุปข่าวรัฐสภา

สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร

การประชุมร่วมกันของรัฐสภา ครั้งที่ ๑ (สมัยสามัญประจำปีครั้งที่หนึ่ง)

วันศุกร์ที่ ๒๔ กรกฎาคม ๒๕๖๓ เวลา ๐๙.๓๐ นาฬิกา ณ ห้องประชุมสภาผู้แทนราษฎร ชั้น ๒ อาคารรัฐสภา นายชวน หลีกภัย ประธานรัฐสภา เป็นประธานการประชุมร่วมกันของรัฐสภา ครั้งที่ ๑ (สมัยสามัญประจำปีครั้งที่หนึ่ง) โดยมี ศาสตราจารย์พิเศษพรเพชร วิชิตชลชัย รองประธานรัฐสภา ผลัดเปลี่ยนทำหน้าที่ประธานการประชุม

เมื่อครบองค์ประชุมแล้ว ประธานฯ ได้ดำเนินการประชุมตามระเบียบวาระ ดังนี้

(๑) กระตุ่ถาม

(ไม่มี)

(๒) เรื่องที่ประธานจะแจ้งต่อที่ประชุม

รับทราบเรื่อง ประธานรัฐสภาอนุญาตให้คณะกรรมการการวิสามัญพิจารณาร่างข้อบังคับการประชุมรัฐสภา พ.ศ. .... ขอขยายระยะเวลาการพิจารณาเรื่องดังกล่าวออกไปอีก ๖๐ วัน นับแต่วันที่ ๒๔ มีนาคม ๒๕๖๓ ตามข้อบังคับการประชุมสภาผู้แทนราษฎร พ.ศ. ๒๕๖๒ ข้อ ๑๐๖ วรรคสอง โดยอนุโลม

ตามที่คณะกรรมการการวิสามัญพิจารณาร่างข้อบังคับการประชุมรัฐสภา พ.ศ. .... ได้มีหนังสือกราบเรียนประธานรัฐสภา เพื่อขอขยายระยะเวลาการพิจารณาร่างข้อบังคับออกไป ๓๐ วัน และในคราวประชุมร่วมกันของรัฐสภา ครั้งที่ ๒ (สมัยสามัญประจำปีครั้งที่สอง) วันศุกร์ที่ ๒๑ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๓ ที่ประชุมได้พิจารณาแล้วมีมติให้ขยายระยะเวลาออกไปอีก ๓๐ วัน ตามที่ร้องขอ ตามข้อบังคับการประชุมสภาผู้แทนราษฎร พ.ศ. ๒๕๖๒ ข้อ ๑๐๖ โดยอนุโลม ซึ่งการขอขยายระยะเวลาจะครบกำหนดในวันจันทร์ที่ ๒๓ มีนาคม ๒๕๖๓ นั้น เนื่องจากสถานการณ์การแพร่ระบาดของไวรัสโควิด-๑๙ คณะกรรมการการวิสามัญพิจารณาแล้วเห็นว่า เพื่อความปลอดภัยและลดความกังวลของกรรมการผู้เข้าร่วมประชุม และเพื่อให้การพิจารณาร่างข้อบังคับการประชุมรัฐสภา พ.ศ. .... เป็นไปด้วยความรอบคอบ และเกิดประโยชน์สูงสุด คณะกรรมการการวิสามัญ จึงขอขยายระยะเวลาการพิจารณาร่างข้อบังคับออกไปอีก ๖๐ วัน ตามความในข้อบังคับการประชุมสภาผู้แทนราษฎร พ.ศ. ๒๕๖๒ ข้อ ๑๐๖ โดยอนุโลม

ที่ประชุมรับทราบ

(๓) รับรองรายงานการประชุม

รับรองรายงานการประชุมร่วมกันของรัฐสภา (สมัยสามัญประจำปีครั้งที่สอง) จำนวน ๒ ครั้ง ได้แก่

ครั้งที่ ๑ วันอังคารที่ ๒๔ ธันวาคม ๒๕๖๒

ครั้งที่ ๒ วันศุกร์ที่ ๒๑ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๓

ที่ประชุมให้การรับรอง

จากนั้น ได้มีสมาชิกฯ เสนอต่อที่ประชุม ขอเลื่อนระเบียบวาระเรื่องด่วนที่ ๓ พิธีสาร ค.ศ. ๑๙๙๖ ของอนุสัญญาว่าด้วยการป้องกันมลภาวะทางทะเลเนื่องจากการทิ้งวัสดุเหลือใช้และวัสดุอย่างอื่น ค.ศ. ๑๙๗๒ ซึ่งคณะรัฐมนตรี เป็นผู้เสนอ ขึ้นมาพิจารณาก่อน ซึ่งที่ประชุมอนุมัติ

เรื่องด่วน

พิธีสาร ค.ศ. ๑๙๙๖ ของอนุสัญญาว่าด้วยการป้องกันมลภาวะทางทะเลเนื่องจากการทิ้งวัสดุเหลือใช้และวัสดุอย่างอื่น ค.ศ. ๑๙๗๒ ซึ่งคณะรัฐมนตรี เป็นผู้เสนอ

นายศักดิ์สยาม ชิดชอบ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงคมนาคม นำเสนอความเป็นมาและสาระสำคัญของพิธีสาร ค.ศ. ๑๙๙๖ ของอนุสัญญาว่าด้วยการป้องกันมลภาวะทางทะเลเนื่องจากการทิ้งวัสดุ

เหลือใช้และวัสดุอย่างอื่น ค.ศ. ๑๙๗๒ ว่าประเทศไทยได้เข้าเป็นภาคีอนุสัญญาสหประชาชาติว่าด้วยกฎหมายทางทะเล ค.ศ. ๑๙๘๒ ตั้งแต่ พ.ศ. ๒๕๕๔ ประเทศไทยจึงมีพันธกรณีในฐานะรัฐภาคี ซึ่งอนุสัญญาได้กำหนดไว้ในข้อ ๒๑๐ ว่าการทิ้งเทภายในทะเลอาณาเขตและเขตเศรษฐกิจจำเพาะหรือบนไหล่ทวีป จะกระทำมิได้ หากมิได้รับความเห็นชอบล่วงหน้าอย่างชัดแจ้งจากรัฐชายฝั่งที่มีสิทธิอนุญาต ซึ่งภาคีอนุสัญญามีหน้าที่ต้องจัดให้มีกฎหมายภายในเพื่อรองรับพันธกรณีดังกล่าว โดยหลักการและสาระสำคัญของพิธีสาร ค.ศ. ๑๙๙๖ คือ การห้ามทิ้งเทหรือเผาของเสียและวัสดุอื่นลงในทะเลเว้นแต่ได้รับอนุญาตหรือเข้าข้อยกเว้นตามพิธีสาร โดยกำหนดหน้าที่และให้อำนาจรัฐในการควบคุมและกำกับดูแลกิจกรรมที่มีลักษณะเป็นการทิ้งเทของเสียหรือวัสดุอื่นลงในทะเล ซึ่งกิจกรรมดังกล่าวเป็นสาเหตุให้เกิดผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม โดยกำหนดระบบการอนุญาตและระบบการประเมินการทิ้งเทวัสดุลงทะเลเพื่อดูแลกิจกรรมการทิ้งเทของเสียหรือวัสดุอื่นในทะเล ซึ่งพิธีสารฉบับนี้มีผลใช้บังคับเมื่อวันที่ ๒๔ มีนาคม ๒๕๔๙ ปัจจุบันมีรัฐภาคีทั้งสิ้น ๕๓ ประเทศ อาทิ ประเทศเยอรมนี อังกฤษ สาธารณรัฐประชาชนจีน สาธารณรัฐเกาหลี ญี่ปุ่น และสาธารณรัฐฟิลิปปินส์ คิดเป็นร้อยละ ๔๐.๕๖ ของกองเรือโลก มีผลใช้บังคับบริเวณทะเลอาณาเขต เขตเศรษฐกิจจำเพาะ และเขตไหล่ทวีป ยกเว้นบริเวณน่านน้ำภายใน ทั้งนี้พิธีสารดังกล่าวจะไม่ถูกบังคับใช้เมื่อมีกรณีจำเป็นต่อการป้องกันความปลอดภัยของชีวิตมนุษย์หรือของเรือในกรณีเหตุสุดวิสัย หรือมีเหตุฉุกเฉินเร่งด่วนเกิดขึ้น พิธีสารฉบับนี้ห้ามทิ้งเทหรือเผาของเสียและวัสดุอื่นทุกชนิด เว้นแต่ของเสียและวัสดุอื่น ๘ ประเภท ที่สามารถดำเนินการได้ ได้แก่ ๑. วัสดุที่ขุดลอก ๒. กากตะกอนน้ำเสีย ๓. ของเสียจากอุตสาหกรรมประมงและวัสดุจากปฏิบัติการอุตสาหกรรมแปรรูปสัตว์น้ำ ๔. เรือ แท่นขุดเจาะ หรือสิ่งก่อสร้างอื่นที่มนุษย์สร้างขึ้นในทะเล ๕. วัสดุทางธรณีวิทยา อนินทรีย์สารที่มีความเฉื่อย ๖. วัสดุอินทรีย์จากธรรมชาติ ๗. วัตถุขนาดใหญ่ และ ๘. กระแสคาร์บอนไดออกไซด์จากกระบวนการดักจับและจัดเก็บคาร์บอนไดออกไซด์ โดยหลักเกณฑ์และเงื่อนไขในการพิจารณาอนุญาตให้เป็นไปตามที่รัฐภาคีกำหนด

สำหรับประโยชน์ของการเข้าเป็นภาคีพิธีสารดังกล่าว นั้น แบ่งออกเป็น ๒ ระดับ ได้แก่

๑. ระดับระหว่างประเทศ เป็นการปกป้องและรักษาสิ่งแวดล้อมทางทะเลตามกระแสสังคมโลกปัจจุบัน ที่มุ่งเน้นให้ความสำคัญกับปัญหามลพิษทางทะเล เห็นได้จากเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนขององค์การสหประชาชาติ

๒. ระดับภายในประเทศ เป็นการยกระดับกฎหมายของประเทศที่จะมีกฎหมายเฉพาะซึ่งกำหนดมาตรฐานการป้องกันการทิ้งเทของเสียที่จะก่อให้เกิดมลพิษทางทะเลที่มีเอกภาพ ครอบคลุมและมีประสิทธิภาพในการบังคับใช้ มีการควบคุมป้องกันตั้งแต่ต้นทางเพื่อปกป้องรักษาทรัพยากรธรรมชาติและน่านน้ำชายฝั่งจากการที่เรือต่างชาติดักลอบนำของเสียหรือวัสดุมาทิ้งเทในพื้นที่ทางทะเลของประเทศไทย อีกทั้งการเข้าเป็นภาคีพิธีสารจะเป็นการเริ่มต้นในการสร้างวินัยให้แก่คนในชาติในการปกป้องรักษาสิ่งแวดล้อมทางทะเลซึ่งเป็นมรดกทางธรรมชาติสำคัญของประเทศไทย

ในส่วนของผลกระทบ คือ หน่วยงานภาครัฐจะต้องมีการเตรียมการในเรื่องงบประมาณเพื่อรองรับพันธกรณีที่พิธีสารกำหนด และผู้ประกอบการธุรกิจอาจมีขั้นตอนและต้นทุนในการปฏิบัติตามพันธกรณีที่พิธีสารกำหนดมากขึ้น อย่างไรก็ตาม พิธีสารฉบับนี้จะสนับสนุนให้เกิดการปกป้องและคุ้มครองทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมจากกิจกรรมการทิ้งเทของเสียหรือวัสดุอื่นในทะเล ซึ่งมีประโยชน์ต่อการบริหารจัดการสิ่งแวดล้อมและมลพิษทางทะเลอย่างยั่งยืน และมีความสำคัญที่จำเป็นอย่างยิ่งเมื่อเทียบกับการจำกัดสิทธิเสรีภาพของประชาชนบางส่วนในการทิ้งเทของเสียหรือวัสดุอื่นในทะเลที่อยู่ภายใต้เขตอำนาจอธิปไตย และสิทธิอธิปไตยของประเทศไทย รวมทั้งยังจะส่งผลดีต่อการแก้ไขปัญหาการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศและมลพิษทางทะเลของประเทศไทยอีกด้วย

สมาชิกฯ ได้อภิปรายแสดงความคิดเห็นและตั้งข้อสังเกตในประเด็นต่าง ๆ อาทิ การเข้าร่วมภาคีในพิธีสารดังกล่าวเป็นเรื่องที่ดีและสำคัญที่จะช่วยยกระดับกฎหมายของประเทศไทยให้มีมาตรฐานเป็นสากลทัดเทียมกับนานาชาติ อีกทั้งยังเป็นหนึ่งในก้าวสำคัญต่อการบรรลุตามแนวทางการพัฒนาอย่างยั่งยืน ซึ่งจะสอดคล้องกับปฏิญญากรุงเทพฯว่าด้วยการต่อต้านขยะทะเลในภูมิภาคอาเซียนที่ได้มีการลงนามในการประชุมสุดยอดอาเซียนที่ประเทศไทยเป็นเจ้าภาพในปีที่ผ่านมา ตลอดจนเป็นส่วนผลักดันที่สำคัญต่อการบรรลุยุทธศาสตร์ชาติในประเด็นการสร้างการเติบโตบนคุณภาพชีวิตที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม ทั้งนี้ หากประเทศไทยเข้าร่วมภาคีแล้วจะเป็นประเทศที่สองของอาเซียนถัดจากสาธารณรัฐฟิลิปปินส์ และประเทศไทยจะเป็นประเทศแรกของอาเซียนที่ตั้งอยู่บนภาคพื้นทวีปที่เป็นสมาชิกเข้าร่วมในพิธีสาร ค.ศ. ๑๙๙๖ ซึ่งจะเปิดโอกาสที่ประเทศไทยสามารถวางบทบาทผู้นำของอาเซียนในการส่งเสริมทรัพยากรธรรมชาติทางทะเลได้ และสามารถยกระดับสถานะของประเทศไทยให้เป็นแบบอย่างของอาเซียนในฐานะประเทศที่ให้ความสำคัญกับการป้องกันและอนุรักษ์ทรัพยากรและธรรมชาติในทะเล ทั้งนี้ การเข้าร่วมภาคีในพิธีสารดังกล่าวจะเป็นประโยชน์อย่างยิ่งในเรื่องของสิ่งแวดล้อมที่มีการกล่าวถึงการได้รับความคุ้มครองจากการเสียหายที่เกิดจากการทิ้งของเสียหรือวัสดุอื่น ๆ ในอาณาเขตของประเทศไทยโดยมีการขยายจากไม่เกิน ๒๔ ไมล์ทะเล ไปสู่เขตเศรษฐกิจจำเพาะ ๒๐๐ ไมล์ทะเล ที่มีความกว้างขวางมากยิ่งขึ้น ทั้งนี้ การคุ้มครองและป้องกันสิ่งแวดล้อมทางทะเลนั้นเป็นเรื่องที่มีความสำคัญ โดยเฉพาะพิธีสารฉบับนี้มีแนวทางที่เกี่ยวข้องกับการบริหารจัดการทรัพยากรทางทะเลซึ่งเป็นผลดีต่อผู้ที่เข้าสู่รัฐภาคี ซึ่งประเทศไทยประสบปัญหาด้านสิ่งแวดล้อมทางทะเลมากพอสมควรทั้งบริเวณอ่าวไทยและอันดามัน สิ่งเหล่านี้จะเป็นประโยชน์อย่างยิ่งต่อการรักษาสิ่งแวดล้อมทางทะเล รวมทั้งยังสามารถปรับปรุงกฎหมายภายในประเทศให้มีความครอบคลุมโดยไม่ส่งผลกระทบต่อประมงพื้นบ้านและชาวบ้านในพื้นที่ด้วย

อย่างไรก็ตาม สมาชิกฯ มีข้อกังวลว่าหากเข้าร่วมเป็นภาคีในพิธีสารดังกล่าวก่อนที่จะมีกฎหมายภายในที่เกี่ยวข้องแล้ว หากเกิดเหตุการณ์ที่ไม่คาดคิดขึ้น เราจะไม่สามารถยกเหตุผลการไม่มีกฎหมายภายในรองรับมาเป็นข้อโต้แย้งได้จนอาจเป็นเหตุให้ประเทศไทยต้องเสียผลประโยชน์อย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ ดังนั้นควรรอจนกว่าจะมีกฎหมายภายในประเทศเสียก่อนจึงพิจารณาพิธีสารฉบับนี้ ซึ่งประเทศไทยยังมีเวลามากพอจึงไม่มีความจำเป็นจะต้องเร่งให้ที่ประชุมพิจารณาให้ความเห็นชอบ อีกทั้งได้เสนอให้หน่วยงานที่รับผิดชอบนำเรื่องดังกล่าวไปศึกษาแนวทางการใช้ประโยชน์จากการเข้าร่วมเป็นภาคีในพิธีสารดังกล่าว และควรมีการบูรณาการระหว่างหน่วยงานที่จะเกิดขึ้นภายใต้คณะกรรมการป้องกันมลพิษทางทะเลเนื่องจากการทิ้งของเสียหรือวัสดุอื่น ซึ่งจะถูกตั้งขึ้นหลังจากที่รัฐสภาให้ความเห็นชอบร่างพระราชบัญญัติการป้องกันมลพิษทางทะเลเนื่องจากการทิ้งของเสียหรือวัสดุอื่นในทะเล พ.ศ. .... และขอให้รัฐบาลตั้งงบประมาณอย่างเพียงพอในการแก้ไขปัญหาขยะทางทะเล นอกจากนี้ ยังกังวลในเรื่องของน่านน้ำอาณาเขตหรือทะเลอาณาเขต ซึ่งภายใต้อนุสัญญาองค์การสหประชาชาติที่ว่าด้วยกฎหมายทางทะเล ค.ศ. ๑๙๘๒ ได้กำหนดความกว้างของทะเลอาณาเขตว่าต้องไม่เกิน ๑๒ ไมล์ทะเล โดยวัดจากเส้นฐาน (baselines) ยังคงเป็นบริเวณพื้นผิว ซึ่งอาจมีกลุ่มผู้แสวงหาผลประโยชน์จากในพื้นที่ดังกล่าว อีกทั้งหลักการอันสำคัญที่ปรากฏในเอกสารเกี่ยวกับการใช้ดุลยพินิจของผู้ที่มีหน้าที่อนุญาตยกเว้นบังคับใช้พิธีสารนั้นไม่ควรใช้ในปัจจุบัน แต่ควรเป็นรูปแบบของคณะกรรมการที่ทำหน้าที่กำหนดข้อยกเว้นอย่างเป็นรูปธรรม และมีการออกใบอนุญาตสำหรับการทิ้งวัสดุหรือของเสียลงในทะเล ทั้งนี้รัฐบาลควรอธิบายให้ทุกคนเข้าใจว่าพิธีสารฉบับนี้ไม่ได้ครอบคลุมการดูแลทรัพยากรทางทะเลทั้งระบบ และจะต้องมีพิธีสารและกฎหมายฉบับอื่น ๆ มาประกอบด้วย ซึ่งกรณีนี้เป็นเพียงจุดเริ่มต้นในการเข้าร่วมรัฐภาคี โดยประเทศไทยยังมีภารกิจผูกพันอีกมากมายในระยะเวลาเปลี่ยนผ่านอีก ๕ ปี ซึ่งรัฐบาลไม่ได้อธิบายเช่นกันว่าอีก ๕ ปี ข้างหน้ามีหน่วยงานใดเกี่ยวข้องบ้าง แต่ละหน่วยงานมีภารกิจอย่างไร ประชาชนกลุ่มใดบ้างที่จะได้รับผลกระทบ ในแง่ของความพร้อมมีมากน้อยเพียงใด และยังไม่มีการรายงานให้รัฐสภารับทราบ

นายอธิรัฐ รัตนเศรษฐ รัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงคมนาคม ชี้แจงว่า ประเทศไทย ยังไม่ได้เข้าร่วมเป็นภาคีแต่อย่างใด โดยในวันนี้ได้ขอความเห็นชอบจากรัฐสภาเพื่อรวบรวมข้อคิดเห็น และข้อเสนอแนะไปเสนอในการร่างพระราชบัญญัติการป้องกันมลพิษทางทะเลเนื่องจากการทิ้งเทของเสีย หรือวัสดุอื่นลงทะเล พ.ศ. .... ให้กับสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาต่อไป จากนั้นจะนำกลับมา ขอความเห็นชอบจากรัฐสภาอีกครั้ง และเสนอกระทรวงการต่างประเทศเพื่อการดำเนินการให้สัตยาบัน ในพิธีสารต่อไป

นายวิทยา ยาม่วง อธิบดีกรมเจ้าท่า กล่าวขอบคุณในข้อเสนอแนะและข้อคิดเห็น ของสมาชิกฯ สำหรับเรื่องของอาณาเขตทางทะเล ได้มีพระราชกฤษฎีกาประกาศความกว้างของทะเลอาณาเขต ของประเทศไทย โดยกำหนดให้มีระยะ ๑๒ ไมล์ทะเลวัดจากเส้นฐาน และนับถัดไปอีก ๑๒ ไมล์ทะเล เป็นเขตต่อเนื่องและเขตเศรษฐกิจจำเพาะตามลำดับ ซึ่งในปัจจุบันพระราชบัญญัติการเดินเรือในน่านน้ำไทย ได้มีสิทธิอธิปไตยอยู่ในทะเลอาณาเขตเพียง ๑๒ ไมล์ทะเลเท่านั้น ในส่วนของประเทศไทยได้มีกฎหมายบัญญัติ ในเรื่องการห้ามทิ้งเทของเสียลงในทะเล และมีโทษทั้งจำคุกและปรับของเสียด้วยเช่นกัน สำหรับพิธีสาร ค.ศ. ๑๙๙๖ จะเป็นการเพิ่มเติมให้กับกระบวนการดูแล ปกป้อง รักษาสิ่งแวดล้อมทางทะเล ส่วนการยกเว้น สิ่งของ ๘ ประเภทนั้น ร่างพระราชบัญญัติการป้องกันมลพิษทางทะเลเนื่องจากการทิ้งเทของเสียหรือวัสดุอื่น ลงทะเล พ.ศ. .... ที่มีความสอดคล้องกับพิธีสารฉบับนี้อยู่ในขั้นตอนการพิจารณาของสำนักงานคณะกรรมการ กฤษฎีกา

นายกริชเพชร ชัยช่วย รองอธิบดีกรมเจ้าท่า ชี้แจงประเด็นการถมทะเลเพื่อใช้ประโยชน์ ในฐานะของรัฐชายฝั่ง การดำเนินการในลักษณะที่มีวัตถุประสงค์เป็นการเฉพาะ อาทิ การถมชายฝั่งเพื่อปรับ ในการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานจะไม่เข้าข่ายพิธีสาร สำหรับรายละเอียดของประเทศสมาชิกในอาเซียน มีการปรับชายฝั่งของแต่ละประเทศก็ไม่สอดคล้องกับพิธีสารฉบับนี้เช่นกัน

นายศักดิ์สยาม ชิดชอบ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงคมนาคม ได้กล่าวขอบคุณสมาชิกฯ ทุกท่าน ที่ได้ให้ความเห็นและข้อเสนอแนะอันเป็นประโยชน์ ซึ่งจะนำความเห็นทั้งหมดไปประกอบ เพื่อดำเนินการพิจารณาในชั้นของกฤษฎีกา โดยในขณะนี้ประเทศไทยยังไม่ได้เข้าสู่กระบวนการลงนาม ในพิธีสารและจะนำกลับมาให้รัฐสภาพิจารณาอีกครั้ง

จากนั้นที่ประชุมได้มีมติเห็นชอบกับพิธีสาร ค.ศ. ๑๙๙๖ ของอนุสัญญาว่าด้วยการป้องกัน มลภาวะทางทะเลเนื่องจากการทิ้งวัสดุเหลือใช้และวัสดุอย่างอื่น ค.ศ. ๑๙๗๒ ด้วยคะแนน ๕๕๙ เสียง

(๔) เรื่องที่คณะกรรมการพิจารณาเสร็จแล้ว

๔.๑ ร่างพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง (ฉบับที่ ..) พ.ศ. .... (หลักเกณฑ์และวิธีการไกล่เกลี่ยข้อพิพาทก่อนฟ้องคดี) ซึ่งคณะกรรมการวิสามัญ พิจารณาเสร็จแล้ว

นายสุรชัย เลี้ยงบุญเลิศชัย ประธานคณะกรรมการวิสามัญพิจารณาร่าง พระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง (ฉบับที่ ..) พ.ศ. .... (หลักเกณฑ์ และวิธีการไกล่เกลี่ยข้อพิพาทก่อนฟ้องคดี) รายงานการดำเนินงานของคณะกรรมการฯ ว่า ตามที่ ที่ประชุมร่วมกันของรัฐสภา ครั้งที่ ๑ (สมัยสามัญประจำปีครั้งที่สอง) วันอังคารที่ ๒๔ ธันวาคม ๒๕๖๒ ได้ลงมติรับหลักการแห่งร่างพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง (ฉบับที่ ..) พ.ศ. .... (หลักเกณฑ์และวิธีการไกล่เกลี่ยข้อพิพาทก่อนฟ้องคดี) ซึ่งคณะรัฐมนตรี เป็นผู้เสนอ และตั้งกรรมาธิการวิสามัญขึ้นคณะหนึ่งเพื่อพิจารณา โดยกำหนดการพิจารณาให้แล้วเสร็จภายใน ๖๐ วัน และกำหนดการแปรญัตติภายใน ๗ วัน ต่อมาที่ประชุมร่วมกันของรัฐสภา ครั้งที่ ๒ (สมัยสามัญประจำปี ครั้งที่สอง) วันศุกร์ที่ ๒๑ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๓ ได้ลงมติขยายระยะเวลาในการพิจารณาออกไปอีกหนึ่งครั้ง จำนวน ๓๐ วัน โดยระยะเวลาการพิจารณาจะสิ้นสุดลงในวันจันทร์ที่ ๒๓ มีนาคม ๒๕๖๓ นั้น

บัดนี้ คณะกรรมาธิการฯ ได้ดำเนินการพิจารณาร่างพระราชบัญญัติดังกล่าวเสร็จเรียบร้อยแล้ว โดยได้ให้ความสำคัญและได้นำคำอภิปรายของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและสมาชิกวุฒิสภา ในวาระรับหลักการ ตลอดจนคำแปรญัตติของสมาชิกฯ มาประกอบการพิจารณาอย่างละเอียดและรอบคอบ ซึ่งคำอภิปรายและคำแปรญัตติส่วนใหญ่จะเกี่ยวกับการเสนอให้ยกเว้นหรือลดค่าธรรมเนียมศาล ในการไต่เถียงข้อพิพาทก่อนฟ้องคดี การกำหนดให้คู่กรณีสามารถนำทนายความเข้าร่วมกระบวนการไต่เถียง การกำหนดคุณสมบัติของผู้ประนีประนอมที่จะทำหน้าที่เป็นผู้ไต่เถียง หลักเกณฑ์และขั้นตอน ในการไต่เถียง การให้ศาลเข้ามาช่วยตรวจสอบข้อตกลงหรือสัญญาประนีประนอมยอมความก่อนที่คู่ความ จะลงลายมือชื่อ หรือการให้ศาลมีดุลยพินิจว่าจะมีคำพิพากษาตามที่คู่กรณีร้องขอหรือไม่ รวมทั้งบทคุ้มครอง อายุความให้กับคู่กรณีในกรณีที่เข้าร่วมกระบวนการไต่เถียงแล้วไม่อาจทำความตกลงได้ ทั้งนี้ คณะกรรมาธิการวิสามัญ ได้ปรับปรุงแก้ไขในหลายประเด็น และได้พิจารณาจากบทบัญญัติของกฎหมาย ที่เกี่ยวข้องกับการไต่เถียงข้อพิพาท อาทิ ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง ประมวลกฎหมายแพ่ง และพาณิชย์ พระราชบัญญัติการไต่เถียงข้อพิพาท พ.ศ. ๒๕๖๒ ข้อกำหนดของประธานศาลฎีกาว่าด้วยการไต่เถียงข้อพิพาท พ.ศ. ๒๕๕๔ และกฎหมายอื่น ๆ รวมทั้งคำแปรญัตติของสมาชิกฯ เพื่อให้ร่างพระราชบัญญัติฉบับดังกล่าวมีความสมบูรณ์ ครบถ้วน สามารถใช้เป็นทางเลือกให้แก่ประชาชนที่มีกรณี ข้อพิพาททางแพ่งที่จะใช้เป็นช่องทางยุติข้อพิพาทได้โดยไม่จำเป็นต้องฟ้องคดีและไม่ต้องเสียค่าใช้จ่าย ซึ่งจะเป็นประโยชน์ต่อระบบเศรษฐกิจและสังคมโดยรวม

จากนั้น ที่ประชุมได้พิจารณาร่างพระราชบัญญัติฉบับดังกล่าว โดยเริ่มตั้งแต่ชื่อร่าง คำปรารภ และเรียงตามมาตรา ดังนี้

ชื่อร่างพระราชบัญญัติ ไม่มีการแก้ไข

คำปรารภ ไม่มีการแก้ไข

มาตรา ๑ ไม่มีการแก้ไข

มีผู้แปรญัตติขอสงวนคำแปรญัตติ โดยขอตัดมาตรา ๑ ออกทั้งมาตรา

สมาชิกฯ ขอสงวนคำแปรญัตติ โดยตั้งข้อสังเกตถึงความน่าสงสัยในการนำเสนอกฎหมาย ฉบับนี้ เนื่องจากเมื่อเดือนพฤษภาคม ๒๕๖๒ รัฐบาลได้ประกาศบังคับใช้พระราชบัญญัติการไต่เถียงข้อพิพาท พ.ศ. ๒๕๖๒ ก่อนที่จะมีการตั้งรัฐบาลชุดนี้ ซึ่งกฎหมายฉบับดังกล่าวยังไม่ได้ใช้แต่กลับมีการแก้ไขประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง (ฉบับที่ ..) พ.ศ. .... นำเสนอเข้าสู่รัฐสภา อีกทั้งเมื่อพิจารณาคดีที่เกิดขึ้น เมื่อปี ๒๕๖๑ มีคดีที่เกี่ยวข้องกับผู้บริโภค จำนวนกว่า ๑ ล้านคดี แยกออกเป็นคดีสินเชื่อบุคคลประมาณ ๒๕,๐๐๐ คดี คดีบัตรเครดิตประมาณ ๑๖๙,๐๐๐ คดี คดี กยศ. ประมาณ ๑๖๐,๐๐๐ คดี คดีที่เกี่ยวข้องกับการเช่าซื้อรถยนต์ประมาณ ๗๕,๐๐๐ คดี โดยคดีต่าง ๆ เหล่านี้ต่างมีค่าใช้จ่ายทั้งสิ้น จึงเห็นว่ามาตรานี้ เป็นการอ้างผลประโยชน์ของประชาชนว่าจะได้รับประโยชน์ แต่ผู้ที่ได้ประโยชน์คือกลุ่มสถาบันการเงิน

ประธานคณะกรรมาธิการวิสามัญ ชี้แจงว่า แม้ว่าจะมีพระราชบัญญัติการไต่เถียงข้อพิพาท พ.ศ. ๒๕๖๒ แต่ในบทบัญญัติได้กำหนดไว้ว่า หากหน่วยงานของรัฐหน่วยงานใดมีกระบวนการไต่เถียง ตามกฎหมายเฉพาะของหน่วยงานรัฐนั้น ให้เป็นไปตามหลักของหน่วยงานรัฐนั้น ดังนั้น ร่างพระราชบัญญัติ แก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง (ฉบับที่ ..) พ.ศ. .... (หลักเกณฑ์และวิธีการไต่เถียง ข้อพิพาทก่อนฟ้องคดี) จึงมิได้มีความซ้ำซ้อนกับพระราชบัญญัติการไต่เถียงข้อพิพาท พ.ศ. ๒๕๖๒ ประกอบกับในประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง ในมาตรา ๒๐ ทวิ ได้มีบทบัญญัติว่าด้วยการไต่เถียง ข้อพิพาทแต่เป็นการไต่เถียงข้อพิพาทหลังฟ้องคดี อีกทั้งร่างพระราชบัญญัติฉบับนี้เป็นหนึ่งในกฎหมายที่อยู่ใน แผนปฏิรูปประเทศด้านกระบวนการยุติธรรมที่จะให้ประชาชนสามารถเข้าถึงกระบวนการยุติธรรมได้ง่าย สะดวก และลดค่าใช้จ่ายของประชาชน จึงได้นำข้อมูลต่าง ๆ มาประกอบการพิจารณา อย่างไรก็ตาม

ข้อห่วงกังวลของสมาชิกฯ นั้น คณะกรรมาธิการวิสามัญได้ละเอียดและได้นำมาตั้งเป็นข้อสังเกตในท้ายรายงานที่นำเสนอมานี้ โดยให้ศาลต้องพึงมีความระมัดระวังมิให้มีการใช้กฎหมายฉบับนี้เป็นเครื่องมือสำหรับผู้ที่มิอำนาจต่อรองสูงกว่าบังคับให้ผู้ที่มีอำนาจต่อรองน้อยกว่าต้องเข้าสู่กระบวนการเพื่อนำไปสู่การทำสัญญาประนีประนอมยอมความ

ทั้งนี้ ผู้แปรญัตติไม่ตั้งใจ จึงยืนยันตามร่างเดิมที่ไม่มีการแก้ไข

มาตรา ๒

ไม่มีการแก้ไข

มีผู้แปรญัตติขอสงวนคำแปรญัตติ

ผู้แปรญัตติไม่ตั้งใจ จึงยืนยันตามร่างเดิมที่ไม่มีการแก้ไข

มาตรา ๓ เพิ่มมาตรา ๒๐ ตี

มีการแก้ไข

มีกรรมาธิการขอสงวนความเห็น และมีผู้แปรญัตติขอสงวนคำแปรญัตติ

กรรมาธิการขอสงวนความเห็นในประเด็นต่าง ๆ อาทิ มีข้อกังวลเกี่ยวกับการให้บุคคลที่จะเป็นคู่ความให้ยื่นคำร้องกับศาลที่มีเขตอำนาจในการฟ้องคดีเท่านั้น ที่อาจเกิดผลกระทบต่อประชาชนที่อาจยื่นต่อศาลที่ไม่มีเขตอำนาจและทำให้เกิดคดีต่าง ๆ ขาดอายุความ จึงเห็นควรให้ยื่นต่อศาลชั้นต้นและให้ศาลนั้นส่งคำร้องไปยังศาลที่มีเขตอำนาจ ซึ่งจะสร้างความสับสนให้กับประชาชน และหากคู่กรณีอีกฝ่ายยินยอมเข้าร่วมการไกล่เกลี่ย ให้ศาลมีอำนาจเรียกคู่กรณีที่เกี่ยวข้องมาศาลด้วยตนเอง และให้เพิ่มเติมถ้อยคำว่า “จะมีหนายความมาด้วยหรือไม่ก็ได้” และเพื่อประโยชน์ในการไกล่เกลี่ยข้อพิพาท ให้สำนักงานองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นตั้งสำนักงานไกล่เกลี่ยข้อพิพาทที่ตำบลที่ท้องถิ่นนั้นตั้งอยู่ ถ้าคู่พิพาทไม่ปฏิบัติตามให้ไปร้องต่อศาลที่สำนักงานข้อพิพาทตำบลกำหนดโดยไม่ต้องเสียค่าธรรมเนียม ทั้งนี้ กรรมาธิการเสียงข้างน้อย เห็นควรให้ดำรงไว้ในร่างเดิมว่าต้องมีการเสียค่าธรรมเนียมเพื่อไม่ให้เกิดการถกเถียง และมีการเอาเปรียบในแง่ของกฎหมาย โดยกฎหมายฉบับนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อลดคดีก่อนฟ้องให้น้อยลง ซึ่งหากอนุญาตให้ทุกคนเข้าสู่กระบวนการฟ้องร้องโดยไม่เสียค่าธรรมเนียมจะเป็นการเพิ่มจำนวนคดีเข้ามาสู่ศาลซึ่งผิดวัตถุประสงค์ และให้เป็นอำนาจของศาลในการยกเว้นค่าธรรมเนียมเป็นรายกรณี

สมาชิกฯ ผู้แปรญัตติขอสงวนคำแปรญัตติ โดยไม่เห็นด้วยที่ผู้ยื่นคำร้องต้องเสียค่าธรรมเนียมขึ้นศาลร้อยละ ๒๕ และกรรมาธิการเสียงข้างมากเห็นด้วยกับการแปรญัตติดังกล่าว แต่ในรายงานกลับระบุว่า คณะกรรมาธิการไม่เห็นด้วย อีกทั้งเห็นควรเป็นอย่างยิ่งว่าหากศาลทำหน้าที่เป็นผู้ไกล่เกลี่ยจะทำให้การประนีประนอมเป็นไปด้วยความเข้าใจและทำให้สามารถตกลงในข้อพิพาทได้ นอกจากนี้ในกระบวนการของการไกล่เกลี่ย ถ้ากำหนดให้ชัดเจนว่าให้คู่ความมีหนายความของแต่ละฝ่ายมาด้วยจะทำให้การไกล่เกลี่ยมีความสมบูรณ์และสามารถนำมาซึ่งความสำเร็จของทุกฝ่ายอย่างเป็นที่น่าพอใจ โดยคู่กรณีต้องเสียค่าธรรมเนียมร้อยละ ๑๕ สำหรับการไกล่เกลี่ยนั้นไม่เสียค่าธรรมเนียมและไม่ต้องส่งพยานหลักฐานให้ศาล โดยผู้ประนีประนอมซึ่งไม่มีความเกี่ยวข้องกับศาล ทำให้ประชาชนเสียเปรียบอย่างเห็นได้ชัด เนื่องจากไม่ได้รับการคุ้มครองจากอำนาจตุลาการ ตลอดจนประเด็นอายุความยังเป็นการเร่งรัดและเอื้อต่อกลุ่มทุนอย่างชัดเจน

กรรมาธิการชี้แจงว่า ได้มีการตรวจสอบว่าร่างพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง (ฉบับที่ ..) พ.ศ. .... (หลักเกณฑ์และวิธีการไกล่เกลี่ยข้อพิพาทก่อนฟ้องคดี) อยู่ในแผนปฏิรูปประเทศจริง โดยเป็นเกณฑ์ที่รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. ๒๕๖๐ กำหนดว่าต้องผ่านมติของรัฐสภา เมื่อที่ประชุมรับหลักการในวาระ ๑ มาแล้ว คณะกรรมาธิการก็มีหน้าที่ในการปรับปรุงร่างพระราชบัญญัติฉบับนี้ให้เกิดประโยชน์สูงสุดต่อประชาชน โดยหลักการของกฎหมายฉบับนี้เขียนไว้ว่าให้มีการแก้ไขประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง ว่าด้วยวิธีการไกล่เกลี่ยข้อพิพาทก่อนฟ้องคดีเท่านั้น เมื่อหลักการเห็นชอบให้ศาลเข้ามาไกล่เกลี่ยภายใต้กฎหมายของศาล จึงไม่ได้ขัดแย้งกับกฎหมายกลางที่มีอยู่

แต่อย่างไร สำหรับเรื่องข้อกังวลว่าใครควรทำหน้าที่เป็นผู้ประนีประนอมนั้น คณะกรรมการได้ตรวจสอบกฎหมายที่เกี่ยวข้องแล้ว พบว่าการกฎหมายสามารถทำได้โดยผู้พิพากษาและบุคคลที่มาขึ้นทะเบียนเป็นผู้ประนีประนอม ซึ่งต้องมีคุณสมบัติในการทำหน้าที่ใกล้เคียงได้โดยไม่ต้องผ่านการอบรมจากศาล และต้องมีการเสนอข้อตกลงให้ศาลตรวจสอบก่อนจะมีการลงนามใกล้เคียงเพื่อให้เกิดความเป็นธรรมและไม่ให้ถูกเอาเปรียบจากฝ่ายใดฝ่ายหนึ่ง โดยกรรมการได้ตระหนักถึงปัญหานี้และพยายามสร้างกลไกเป็นหลักประกันในเรื่องการเข้าถึงกระบวนการยุติธรรมของประชาชนโดยไม่เสียค่าใช้จ่าย และได้รับความยุติธรรมและความสุจริตอย่างสูงสุด นอกจากนี้กรรมการเสียงข้างมากได้เห็นด้วยในหลักการที่สมาชิกแปรญัตติเรื่องตัดค่าธรรมเนียมศาลร้อยละ ๒๕ ในวาระที่สี่เดิม และต้องตัดการคืนค่าธรรมเนียมศาลให้คู่ความในวาระห้าด้วยเช่นกัน เพื่อให้ประชาชนเข้าถึงกระบวนการยุติธรรมโดยไม่มีค่าใช้จ่าย แต่ที่รายงานระบุว่าไม่เห็นด้วยกับคำแปรญัตติ เนื่องจากไม่ได้นำข้อความที่สมาชิกสงวนคำแปรญัตติมาทั้งหมด และมีการเพิ่มเติมข้อความอื่นเข้ามาแทนที่ อย่างไรก็ตามเพื่อความชัดเจนขอแก้ไขรายงานของคณะกรรมการเปลี่ยนเป็น “คณะกรรมการเห็นด้วย” และตัดคำว่า “ผู้แปรญัตติขอสงวน” ออก รวมทั้งเพิ่มเติมถ้อยคำ “โดยจะมีความหมายว่าด้วยหรือไม่ก็ได้” นอกจากนี้ ในวาระท้ายเรื่องการขยายอายุความออกไป ๖๐ วัน

นายชาญณรงค์ ปราณจิตต์ รองประธานศาลอุทธรณ์ ในฐานะกรรมการ ชี้แจงประเด็นที่ร่างพระราชบัญญัติฉบับนี้กำหนดให้เวลายื่นคำร้องขอใกล้เคียงต้องไปยื่นต่อศาลที่มีเขตอำนาจว่า โดยปกติการพิจารณาความแพ่งจะต้องเริ่มด้วยการฟ้องคดีไปจนถึงการพิพากษา แต่ในปัจจุบันมีกระบวนการใกล้เคียงแทรกเข้ามาเนื่องจากการฟ้องคดีมีขั้นตอนที่ซับซ้อน จึงต้องมีกลไกเพื่อให้ประชาชนสามารถเข้าถึงกระบวนการฟ้องคดีได้ง่ายขึ้นซึ่งก็คือกระบวนการใกล้เคียง เนื่องจากการใช้ศาลเป็นเครื่องมือในการเยียวยาความเดือดร้อนมีต้นทุนสูง การดำเนินการดังกล่าวจึงไม่ใช่การดำเนินคดีเพราะไม่มีการฟ้องร้องและเป็นเหตุผลที่ต้องไปยื่นต่อศาลที่มีเขตอำนาจโดยสามารถยื่นคำร้องได้หลายช่องทาง ส่วนประเด็นคู่กรณีสามารถนำความมาร่วมด้วยนั้นเนื่องจากยังไม่มี การดำเนินคดีจึงยังไม่มี การแต่งตั้งทนายความ

ทั้งนี้ กรรมการเสียงข้างมาก ขอแก้ไขวาระหนึ่ง มาตรา ๓ ในมาตรา ๒๐ ตรี ดังนี้ “มาตรา ๒๐ ตรี ก่อนยื่นฟ้องคดี บุคคลที่จะเป็นคู่ความอาจยื่นคำร้องต่อศาลที่มีเขตอำนาจ หากมีการฟ้องคดีนั้นเพื่อขอให้ศาลแต่งตั้งผู้ประนีประนอมทำหน้าที่ใกล้เคียงให้คู่กรณีที่เกี่ยวข้องได้ตกลงหรือประนีประนอมยอมความกันในข้อพิพาท โดยคำร้องนั้นให้ระบุชื่อและภูมิลำเนาของคู่กรณีที่เกี่ยวข้อง รวมทั้งรายละเอียดของข้อพิพาท เมื่อศาลเห็นสมควร ให้ศาลรับคำร้องนั้นไว้ แล้วดำเนินการสอบถามความสมัครใจของคู่กรณีอีกฝ่ายหนึ่งในการเข้าร่วมการใกล้เคียง หากคู่กรณีอีกฝ่ายหนึ่งยินยอมเข้าร่วมการใกล้เคียง ให้ศาลมีอำนาจเรียกคู่กรณีที่เกี่ยวข้องมาศาลด้วยตนเอง โดยคู่กรณีจะมีทนายความมาด้วยหรือไม่ก็ได้ และแต่งตั้งผู้ประนีประนอมดำเนินการใกล้เคียงต่อไป โดยให้น้ำความในมาตรา ๒๐ ทวิ มาใช้บังคับโดยอนุโลม ถ้าคู่กรณีที่เกี่ยวข้องสามารถตกลงหรือประนีประนอมยอมความกันได้ ให้ผู้ประนีประนอมเสนอข้อตกลงหรือสัญญาประนีประนอมยอมความต่อศาล หากศาลพิจารณาแล้วเห็นว่าข้อตกลงหรือสัญญาประนีประนอมยอมความ เป็นไปตามเจตนาของคู่กรณี หลักแห่งความสุจริตเป็นธรรม และไม่ฝ่าฝืนต่อกฎหมายก็ให้คู่กรณีลงลายมือชื่อในข้อตกลงหรือสัญญาประนีประนอมยอมความนั้น”

หลังจากที่กรรมการผู้ขอสงวนความเห็น สมาชิกฯ ผู้แปรญัตติขอสงวนคำแปรญัตติ และกรรมการ ได้ตอบชี้แจงเป็นเวลาพอสมควรแล้ว ที่ประชุมมีมติเห็นด้วยกับร่างของคณะกรรมการที่มีการแก้ไขด้วยคะแนน ๔๙๘ เสียง

จากนั้น ที่ประชุมได้พิจารณาในวาระที่สาม ซึ่งที่ประชุมมีมติเห็นชอบกับร่างพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง (ฉบับที่ ..) พ.ศ. .... (หลักเกณฑ์และวิธีการใกล้เคียงข้อพิพาทก่อนฟ้องคดี) ด้วยคะแนน ๕๑๓ เสียง และเห็นชอบกับข้อสังเกตของคณะกรรมการฯ ด้วยคะแนน ๕๕๙ เสียง เพื่อนำส่งไปยังหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

๔.๒ ร่างข้อบังคับการประชุมรัฐสภา พ.ศ. .... ซึ่งคณะกรรมการธิการวิสามัญพิจารณาเสร็จแล้ว

พลเอก สิงห์ศึก สิงห์ไพร ประธานคณะกรรมการธิการวิสามัญร่างข้อบังคับการประชุมรัฐสภา พ.ศ. .... รายงานการดำเนินงานของคณะกรรมการฯ ว่า ตามที่ในคราวประชุมร่วมกันของรัฐสภา ครั้งที่ ๑ (สมัยสามัญประจำปีครั้งที่สอง) วันอังคารที่ ๒๔ ธันวาคม ๒๕๖๒ ที่ประชุมได้พิจารณาและลงมติรับหลักการแห่งร่างข้อบังคับการประชุมรัฐสภา พ.ศ. .... ซึ่งคณะกรรมการธิการวิสามัญร่างข้อบังคับการประชุมรัฐสภา พ.ศ. .... พิจารณาเสร็จแล้ว และมีมติตั้งคณะกรรมการวิสามัญขึ้นคณะหนึ่งเพื่อพิจารณาบัดนี้ คณะกรรมการฯ ได้ดำเนินการพิจารณาร่างข้อบังคับการประชุมดังกล่าวเสร็จเรียบร้อยแล้ว ประกอบด้วย ๑๓ หมวด จำนวน ๑๕๓ ข้อ โดยส่วนใหญ่ยังคงแนวทางที่กำหนดไว้ในข้อบังคับการประชุมรัฐสภา พ.ศ. ๒๕๕๓ และมีส่วนที่แก้ไขเพิ่มเติมเพื่อให้สอดคล้องกับรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๖๐ ทั้งนี้ เพื่อให้ร่างข้อบังคับการประชุมรัฐสภา พ.ศ. .... มีความสมบูรณ์ ครบถ้วนเป็นประโยชน์ต่อการดำเนินกิจการของรัฐสภา ในการพิจารณาของคณะกรรมการฯ นั้น ได้มีการแก้ไขจำนวน ๓ ข้อ มีกรรมการขอสงวนความเห็น และมีผู้เสนอคำแปรญัตติขอสงวนคำแปรญัตติรวมจำนวน ๑๔ ข้อ จากนั้น ที่ประชุมได้พิจารณาร่างข้อบังคับดังกล่าว โดยเริ่มตั้งแต่ข้อร่าง คำปรารภ และเรียงตามรายชื่อ ดังนี้

ชื่อร่างข้อบังคับ	ไม่มีการแก้ไข
คำปรารภ	ไม่มีการแก้ไข
ข้อ ๑	ไม่มีการแก้ไข
ข้อ ๒	ไม่มีการแก้ไข
ข้อ ๓	ไม่มีการแก้ไข

มีกรรมการขอสงวนความเห็น เกี่ยวกับกรณีสิ้นสุดของรัฐสภา โดยให้มีเพียงเหตุสภาผู้แทนราษฎรสิ้นอายุ สภาผู้แทนราษฎรถูกยุบเท่านั้น และตัดถ้อยคำ “หรือเหตุอื่นใดตามมาตรา ๑๒๖ วรรคหนึ่ง (๑) และวรรคสามของรัฐธรรมนูญด้วย”

กรรมการชี้แจง และที่ประชุมมีมติเห็นด้วยกับร่างของคณะกรรมการด้วยคะแนน ๒๙๘ เสียง

ข้อ ๔	ไม่มีการแก้ไข
หมวด ๑ หน้าที่และอำนาจของประธานรัฐสภา รองประธานรัฐสภา และหน้าที่ของ เลขาธิการรัฐสภาและรองเลขาธิการรัฐสภา	ไม่มีการแก้ไข

ข้อ ๕ มีการแก้ไข
สมาชิกฯ ขอแปรญัตติแก้ไขเพิ่มเติมความโดยเพิ่มเติมเรื่องของการวางตนเป็นกลางในการปฏิบัติหน้าที่
กรรมการชี้แจง และที่ประชุมมีมติเห็นชอบกับร่างของคณะกรรมการที่มีการแก้ไขด้วยคะแนน ๕๑๑ เสียง

ข้อ ๖	ไม่มีการแก้ไข
ข้อ ๗	ไม่มีการแก้ไข
ข้อ ๘	ไม่มีการแก้ไข

หมวด ๒ การประชุมรัฐสภา	ไม่มีการแก้ไข
ส่วนที่ ๑ วิธีการประชุม	ไม่มีการแก้ไข
ข้อ ๙	ไม่มีการแก้ไข
ข้อ ๑๐	ไม่มีการแก้ไข
ข้อ ๑๑	ไม่มีการแก้ไข
ข้อ ๑๒	ไม่มีการแก้ไข

มีผู้แปรญัตติขอสงวนคำแปรญัตติ โดยขอเพิ่มเติมความในวรรคสามว่า “ความในวรรคหนึ่งให้นำไปใช้บังคับกับการเสนอญัตติ การเสนอคำแปรญัตติ และการขอเปิดอภิปรายทั่วไปโดยอนุโลม ทั้งนี้ ตามระเบียบที่ประธานรัฐสภากำหนด”

กรรมาธิการชี้แจงว่า ข้อความที่แปรญัตติยังมีความไม่ชัดเจน เนื่องจากการอภิปรายทั่วไปตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. ๒๕๖๐ มาตรา ๑๕๔ และ ๑๕๕ เป็นเรื่องของสภาผู้แทนราษฎร ไม่ใช่อำนาจหน้าที่ของรัฐสภา ประธานรัฐสภาจึงไม่สามารถฝ่าฝืนกฎหมายได้ และที่ประชุมมีมติเห็นชอบกับร่างของคณะกรรมาธิการด้วยคะแนน ๔๙๗ เสียง

ข้อ ๑๓	ไม่มีการแก้ไข
ข้อ ๑๔	ไม่มีการแก้ไข
ข้อ ๑๕	ไม่มีการแก้ไข
ข้อ ๑๖	ไม่มีการแก้ไข
ข้อ ๑๗	ไม่มีการแก้ไข
ข้อ ๑๘	ไม่มีการแก้ไข
ข้อ ๑๙	ไม่มีการแก้ไข
ข้อ ๒๐	ไม่มีการแก้ไข
ข้อ ๒๑	ไม่มีการแก้ไข
ข้อ ๒๒	ไม่มีการแก้ไข
ข้อ ๒๓	ไม่มีการแก้ไข
ข้อ ๒๔	ไม่มีการแก้ไข
ข้อ ๒๕	ไม่มีการแก้ไข
มีกรรมาธิการขอสงวนความเห็น ซึ่งกรรมาธิการไม่ติดใจ	
ข้อ ๒๖	ไม่มีการแก้ไข
ข้อ ๒๗	ไม่มีการแก้ไข
ข้อ ๒๘	ไม่มีการแก้ไข
ส่วนที่ ๒ การเสนอญัตติ	
ข้อ ๒๙	ไม่มีการแก้ไข

ข้อ ๓๐	ไม่มีการแก้ไข
ข้อ ๓๑	ไม่มีการแก้ไข
ข้อ ๓๒	ไม่มีการแก้ไข
ข้อ ๓๓	ไม่มีการแก้ไข
ข้อ ๓๔	ไม่มีการแก้ไข
ข้อ ๓๕	ไม่มีการแก้ไข
ข้อ ๓๖	ไม่มีการแก้ไข
ข้อ ๓๗	ไม่มีการแก้ไข
ข้อ ๓๘	ไม่มีการแก้ไข
ข้อ ๓๙	ไม่มีการแก้ไข
ข้อ ๔๐	ไม่มีการแก้ไข
ข้อ ๔๑	ไม่มีการแก้ไข
ส่วนที่ ๓ การอภิปราย	ไม่มีการแก้ไข
ข้อ ๔๒	ไม่มีการแก้ไข
ข้อ ๔๓	ไม่มีการแก้ไข
ข้อ ๔๔	ไม่มีการแก้ไข
ข้อ ๔๕	ไม่มีการแก้ไข
ข้อ ๔๖	ไม่มีการแก้ไข
ข้อ ๔๗	ไม่มีการแก้ไข
ข้อ ๔๘	ไม่มีการแก้ไข

มีกรรมาธิการขอสงวนความเห็น โดยขอเพิ่มถ้อยคำ “และผู้อภิปรายจะกล่าวถ้อยคำที่ทำให้เกิดความเสียหายในทำนองเดิมอีกไม่ได้”

กรรมาธิการชี้แจงว่า รัฐสภาคือเวทีพูดในทางการเมืองที่มีความหนักเบาที่อาจเป็นผลร้ายต่อผู้พูดเอง ถ้ากรรมาธิการใส่ข้อความตามที่มีการสงวนการแปรญัตติจะนำไปสู่การตีความและเป็นการขยายปัญหาให้เพิ่มขึ้น จึงให้เป็นอำนาจของประธานรัฐสภาในการใช้ดุลยพินิจพิจารณาว่ามีความเหมาะสมหรือไม่ และที่ประชุมมีมติเห็นชอบกับร่างของคณะกรรมาธิการที่ไม่มีการแก้ไขด้วยคะแนน ๔๕๑ เสียง

ข้อ ๔๙	ไม่มีการแก้ไข
ข้อ ๕๐	ไม่มีการแก้ไข
ข้อ ๕๑	ไม่มีการแก้ไข
ข้อ ๕๒	ไม่มีการแก้ไข
ข้อ ๕๓	ไม่มีการแก้ไข

ส่วนที่ ๔ การลงมติ ไม่มีการแก้ไข

ข้อ ๕๔ ไม่มีการแก้ไข

ข้อ ๕๕ มีการแก้ไข

ที่ประชุมมีมติเห็นชอบกับร่างของคณะกรรมการธิการที่มีการแก้ไข ด้วยคะแนน ๔๘๔ เสียง

ข้อ ๕๖ ไม่มีการแก้ไข

ข้อ ๕๗ ไม่มีการแก้ไข

มีผู้แปรญัตติขอสงวนคำแปรญัตติ

กรรมการชี้แจงว่า มีความเข้าใจว่าสมาชิกมีเจตนาดีเพื่อให้มีการลงคะแนนลับเป็นความลับจริง ๆ อย่างไรก็ตาม ข้อบังคับที่เขียนไว้ความชัดเจนดีแล้ว และที่ประชุมมีมติเห็นชอบกับร่างของคณะกรรมการธิการที่ไม่มีการแก้ไขด้วยคะแนน ๔๔๗ เสียง

ข้อ ๕๘ ไม่มีการแก้ไข

มีกรรมการขอสงวนความเห็นและผู้แปรญัตติขอสงวนคำแปรญัตติ อาทิ โดยเมื่อมีการออกเสียงลงคะแนน ถ้าสมาชิกรัฐสภาร้องขอว่ามีเหตุการณ์ออกเสียงลงคะแนนไม่ถูกต้อง เทียงธรรม ขอให้มีการนับคะแนนใหม่ โดยมีผู้รับรองไม่น้อยกว่าสี่สิบคน เมื่อตรวจสอบแล้วว่ามีเหตุจริงก็ให้มีการนับคะแนนเสียงใหม่ โดยผู้ที่ลงคะแนนเดิมเท่านั้นเป็นผู้ลงคะแนนในการนับคะแนนใหม่ เว้นแต่เสียงมีความแตกต่างกันเกินกว่าสามสิบคะแนนจะขอให้มีการนับคะแนนเสียงใหม่ได้ รวมทั้งยังขอตัดคำว่า “นับ” ออก และใช้เพียง “ลงคะแนน” เท่านั้น และกำหนดให้ลงคะแนนใหม่ในองค์ประชุมเดิม

กรรมการชี้แจงว่า การนับคะแนนคือการลงคะแนนใหม่ ไม่ใช่การนำคะแนนเก่ามานับสำหรับเรื่องขององค์ประชุมนั้นกรรมการเสียงข้างมากเห็นว่าหากใช้องค์ประชุมเดิมอาจเกิดปัญหาได้ และที่ประชุมมีมติเห็นชอบกับร่างของคณะกรรมการธิการที่ไม่มีการแก้ไขด้วยคะแนน ๔๔๙ เสียง

ข้อ ๕๙ ไม่มีการแก้ไข

ข้อ ๖๐ ไม่มีการแก้ไข

ข้อ ๖๑ ไม่มีการแก้ไข

ข้อ ๖๒ ไม่มีการแก้ไข

หมวด ๓ กรรมการ ไม่มีการแก้ไข

ข้อ ๖๓ ไม่มีการแก้ไข

ข้อ ๖๔ ไม่มีการแก้ไข

ข้อ ๖๕ ไม่มีการแก้ไข

ข้อ ๖๖ ไม่มีการแก้ไข

ข้อ ๖๗ ไม่มีการแก้ไข

ข้อ ๖๘ ไม่มีการแก้ไข

ข้อ ๖๙ ไม่มีการแก้ไข

ข้อ ๗๐ ไม่มีการแก้ไข

ข้อ ๗๑ ไม่มีการแก้ไข

ข้อ ๗๒	ไม่มีการแก้ไข
ข้อ ๗๓	ไม่มีการแก้ไข
ข้อ ๗๔	ไม่มีการแก้ไข
ข้อ ๗๕	ไม่มีการแก้ไข
ข้อ ๗๖	ไม่มีการแก้ไข
ข้อ ๗๗	ไม่มีการแก้ไข
ข้อ ๗๘	ไม่มีการแก้ไข
ข้อ ๗๙	ไม่มีการแก้ไข

มีกรรมาธิการขอสงวนความเห็น โดยขอตัดถ้อยคำ “หรือไม่มีสภาผู้แทนราษฎรเพราะเหตุอื่นใด” ออก

กรรมาธิการชี้แจงว่า เพื่อให้สอดคล้องกับร่างข้อบังคับ ข้อ ๓ และ ๒๕ และการเพิ่มคำว่าเหตุอื่นใดนั้น เพื่อให้ครอบคลุมในเรื่องที่คาดไม่ถึงไม่ใช่เรื่องการปฏิบัติและรัฐประหาร และที่ประชุมมีมติเห็นชอบกับร่างของคณะกรรมาธิการที่ไม่มีการแก้ไขด้วยคะแนน ๔๑๓ เสียง

ข้อ ๘๐	ไม่มีการแก้ไข
หมวด ๔ การเสนอและการพิจารณา ร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ	ไม่มีการแก้ไข

ข้อ ๘๑	ไม่มีการแก้ไข

มีกรรมาธิการขอสงวนความเห็นและผู้แปรญัตติขอสงวนคำแปรญัตติ โดยเป็นเรื่องของการเสนอร่างพระราชบัญญัติ ซึ่งให้สรุปผลการรับฟังความคิดเห็นและรายงานการวิเคราะห์ผลกระทบที่อาจเกิดขึ้นจากร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ ให้เสนอมาพร้อมบันทึกประกอบตามวรรคหนึ่ง และจะต้องดำเนินการโดยยึดโยงกับประชาชนและคำนึงถึงการมีส่วนร่วมของประชาชนอย่างแท้จริง

กรรมาธิการชี้แจงว่า ร่างของกรรมาธิการนั้นมีความกระชับ ชัดเจนแล้ว และที่ประชุมมีมติเห็นชอบกับร่างของคณะกรรมาธิการด้วยคะแนน ๔๒๙ เสียง

ข้อ ๘๒	ไม่มีการแก้ไข
ข้อ ๘๓	ไม่มีการแก้ไข
ข้อ ๘๔	ไม่มีการแก้ไข
ข้อ ๘๕	ไม่มีการแก้ไข
ข้อ ๘๖	ไม่มีการแก้ไข
ข้อ ๘๗	ไม่มีการแก้ไข
ข้อ ๘๘	ไม่มีการแก้ไข
ข้อ ๘๙	ไม่มีการแก้ไข
ข้อ ๙๐	ไม่มีการแก้ไข
ข้อ ๙๑	ไม่มีการแก้ไข

มีผู้แปรญัตติขอสงวนคำแปรญัตติ โดยเพิ่มคำว่า “ทำการ” ในการกำหนดระยะเวลาการเสนอคำแปรญัตติล่วงหน้า

กรรมาธิการชี้แจงว่า การแก้ไขความคำนึงถึงเรื่องความสอดคล้องกับการใช้ถ้อยคำ ดังจะเห็นได้จากร่างข้อบังคับการประชุมรัฐสภา พ.ศ. .... เรื่องการกำหนดระยะเวลาเพื่อดำเนินการในเรื่องต่าง ๆ ไว้ เช่น ข้อ ๑๒ การนัดประชุม ข้อ ๘๔ การพิจารณาร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ เป็นต้น ที่ไม่ได้บัญญัติคำว่า “ทำการ” ไว้ รวมถึงในบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. ๒๕๖๐ ก็ไม่ได้บัญญัติคำว่า “ทำการ” ไว้เช่นกัน โดยหากต้องการให้มีการกำหนดระยะเวลาการแปรเสนอคำแปรญัตติเพิ่มมากขึ้นก็สามารถดำเนินการได้อยู่แล้ว ทั้งนี้ กรรมาธิการขอยืนยันตามร่างเดิม และที่ประชุมมีมติเห็นชอบกับร่างของคณะกรรมการด้วยคะแนน ๔๒๙ เสียง

ข้อ ๙๒	ไม่มีการแก้ไข
ข้อ ๙๓	ไม่มีการแก้ไข
ข้อ ๙๔	ไม่มีการแก้ไข
ข้อ ๙๕	ไม่มีการแก้ไข
ข้อ ๙๖	ไม่มีการแก้ไข
ข้อ ๙๗	ไม่มีการแก้ไข
ข้อ ๙๘	ไม่มีการแก้ไข
ข้อ ๙๙	ไม่มีการแก้ไข
ข้อ ๑๐๐	ไม่มีการแก้ไข
ข้อ ๑๐๑	ไม่มีการแก้ไข
ข้อ ๑๐๒	มีการแก้ไข
ที่ประชุมมีมติเห็นชอบกับร่างของคณะกรรมการด้วยคะแนน ๔๔๑ เสียง	
ข้อ ๑๐๓	ไม่มีการแก้ไข
ข้อ ๑๐๔	ไม่มีการแก้ไข
หมวด ๕ การเสนอและการพิจารณา ร่างพระราชบัญญัติ	ไม่มีการแก้ไข
ส่วนที่ ๑ การเสนอและการพิจารณา ร่างพระราชบัญญัติที่จะตราขึ้น เพื่อดำเนินการตามหมวด ๑ การปฏิรูปประเทศ ตามมาตรา ๒๗๐ ของรัฐธรรมนูญ	ไม่มีการแก้ไข
ข้อ ๑๐๕	ไม่มีการแก้ไข
ข้อ ๑๐๖	ไม่มีการแก้ไข
ข้อ ๑๐๗	ไม่มีการแก้ไข

ข้อ ๑๐๘
ส่วนที่ ๒ การพิจารณาร่างพระราชบัญญัติ
ที่ต้องย้บยั้งไว้ตามมาตรา ๒๗๑
ของรัฐสภา

ไม่มีการแก้ไข
ไม่มีการแก้ไข

ข้อ ๑๐๙
หมวด ๖ การให้ความเห็นชอบตามมาตรา ๑๔๗
ของรัฐธรรมนูญ

ไม่มีการแก้ไข
ไม่มีการแก้ไข

ข้อ ๑๑๐
ข้อ ๑๑๑
หมวด ๗ การรับฟังคำชี้แจงและการให้
ความเห็นชอบหนังสือสัญญา
ตามมาตรา ๑๗๘ ของรัฐธรรมนูญ

ไม่มีการแก้ไข
ไม่มีการแก้ไข
ไม่มีการแก้ไข

ข้อ ๑๑๒
หมวด ๘ การเสนอและการพิจารณา
ร่างรัฐธรรมนูญแก้ไขเพิ่มเติม

ไม่มีการแก้ไข
ไม่มีการแก้ไข

ข้อ ๑๑๓

ไม่มีการแก้ไข

ข้อ ๑๑๔

ไม่มีการแก้ไข

ข้อ ๑๑๕

ไม่มีการแก้ไข

ข้อ ๑๑๖

ไม่มีการแก้ไข

ข้อ ๑๑๗

ไม่มีการแก้ไข

มีผู้แปรญัตติขอสงวนคำแปรญัตติ โดยกำหนดระยะเวลาเกี่ยวกับร่างรัฐธรรมนูญแก้ไขเพิ่มเติม
ที่มีผู้เสนอตามมาตรา ๒๕๖ (๑) ของรัฐธรรมนูญ ให้ประธานรัฐสภาทำการตรวจสอบ และหากมีข้อบกพร่องให้
ประธานรัฐสภาแจ้งผู้เสนอทราบ ซึ่งขอเพิ่มคำว่า “ภายในเจ็ดวันและเมื่อผู้เสนอแก้ไขเสร็จสิ้นแล้วให้เสนอกับ
ประธานรัฐสภาโดยทันที”

กรรมาธิการชี้แจงว่า มีความแตกต่างจากข้อบังคับที่ผู้แปรญัตติกล่าวถึง เนื่องจากการเข้าชื่อ
ของสมาชิกไม่เหมือนการเข้าชื่อเสนอกฎหมายของประชาชนซึ่งต้องใช้ลายมือชื่อประชาชนถึงห้าหมื่นคน
การตรวจสอบลายมือชื่อทั้งหมดภายในระยะเวลาเจ็ดวันตามที่ผู้แปรญัตติเสนอนั้นเป็นเรื่องที่ค่อนข้างยุ่งยาก
หากไม่มีการกำหนดก็จะมีเงื่อนไขเรื่องระยะเวลา ซึ่งกรรมาธิการพิจารณาแล้วไม่สามารถเพิ่มเติมได้
และที่ประชุมมีมติเห็นชอบกับร่างของคณะกรรมาธิการด้วยคะแนน ๔๓๖ เสียง

ข้อ ๑๑๘

ไม่มีการแก้ไข

ข้อ ๑๑๙

ไม่มีการแก้ไข

ข้อ ๑๒๐

ไม่มีการแก้ไข

ข้อ ๑๒๑

ไม่มีการแก้ไข

ข้อ ๑๒๒

ไม่มีการแก้ไข

ข้อ ๑๒๓	ไม่มีการแก้ไข
ข้อ ๑๒๔	ไม่มีการแก้ไข
มีผู้แปรญัตติของสงวนคำแปรญัตติ และผู้แปรญัตติไม่ติดใจ	
ข้อ ๑๒๕	ไม่มีการแก้ไข
ข้อ ๑๒๖	ไม่มีการแก้ไข
ข้อ ๑๒๗	ไม่มีการแก้ไข
ข้อ ๑๒๘	ไม่มีการแก้ไข
ข้อ ๑๒๙	ไม่มีการแก้ไข
ข้อ ๑๓๐	ไม่มีการแก้ไข
ข้อ ๑๓๑	ไม่มีการแก้ไข
ข้อ ๑๓๒	ไม่มีการแก้ไข
ข้อ ๑๓๓	ไม่มีการแก้ไข
ข้อ ๑๓๔	ไม่มีการแก้ไข
ข้อ ๑๓๕	ไม่มีการแก้ไข
หมวด ๙ การพิจารณาให้ความเห็นชอบ นายกรัฐมนตรี	ไม่มีการแก้ไข

ข้อ ๑๓๖ ไม่มีการแก้ไข

มีกรรมาธิการขอสงวนความเห็น โดยเพิ่มถ้อยคำในวรรคสาม “ให้ผู้ถูกเสนอชื่อตามวรรคสอง กล่าวแสดงวิสัยทัศน์ในการที่จะดำรงตำแหน่งต่อที่ประชุมภายในระยะเวลาที่ประธานกำหนด”

กรรมาธิการชี้แจงว่า ข้อเสนอของกรรมาธิการเสียงข้างน้อยมีเหตุผลและเป็นหลักการที่ดี แต่ยังไม่สามารถนำมาหักล้างหลักการของรัฐธรรมนูญได้ ส่วนการแสดงวิสัยทัศน์นั้นด้วยระยะเวลาที่จำกัด ทำให้ไม่สามารถกล่าวอย่างครบถ้วนในรัฐสภาได้ โดยผู้ที่ได้รับการเสนอชื่อเป็นนายกรัฐมนตรีมาจาก พรรคการเมืองและมาจากเสียงข้างมากของสมาชิกรัฐสภา และที่ประชุมมีมติเห็นชอบกับร่าง ของคณะกรรมการที่ไม่มีการแก้ไขด้วยคะแนน ๔๘๙ เสียง

ข้อ ๑๓๗	ไม่มีการแก้ไข
ข้อ ๑๓๘	ไม่มีการแก้ไข
ข้อ ๑๓๙	ไม่มีการแก้ไข
หมวด ๑๐ การแถลงนโยบาย	ไม่มีการแก้ไข
ข้อ ๑๔๐	ไม่มีการแก้ไข
ข้อ ๑๔๑	ไม่มีการแก้ไข

มีกรรมาธิการขอสงวนความเห็นและผู้แปรญัตติของสงวนคำแปรญัตติ โดยขอตัดถ้อยคำ “และ ความสามารถที่จะบริหารราชการแผ่นดินให้สำเร็จผลตามนโยบาย” เนื่องจากไม่สอดคล้องกับรัฐธรรมนูญแห่ง ราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๖๐

กรรมการชี้แจงว่า สมาชิกรัฐสภามีสิทธิซักถามในเรื่องความเหมาะสมของนโยบายของรัฐบาลเพื่อเปิดโอกาสให้อภิปรายได้อย่างรอบด้าน โดยสามารถอภิปรายเรื่องความสามารถของคณะรัฐมนตรีว่ามีความเหมาะสมต่อการดำรงตำแหน่งหรือไม่ ซึ่งการตัดถ้อยคำดังกล่าวนั้นจะเป็นข้อจำกัดในการอภิปรายของสมาชิกฯ และที่ประชุมมีมติเห็นชอบกับร่างของคณะกรรมการที่ไม่มีการแก้ไขด้วยคะแนน ๔๒๐ เสียง

ข้อ ๑๔๒ ไม่มีการแก้ไข

ข้อ ๑๔๓ ไม่มีการแก้ไข

หมวด ๑๑ การเปิดอภิปรายทั่วไป ไม่มีการแก้ไข

ตามมาตรา ๑๕๕ และมาตรา ๑๖๕

ของรัฐธรรมนูญ

ข้อ ๑๔๔ ไม่มีการแก้ไข

ข้อ ๑๔๕ ไม่มีการแก้ไข

ข้อ ๑๔๖ ไม่มีการแก้ไข

หมวด ๑๒ การรักษาระเบียบและความเรียบร้อย ไม่มีการแก้ไข

ข้อ ๑๔๗ ไม่มีการแก้ไข

ข้อ ๑๔๘ ไม่มีการแก้ไข

มีผู้แปรญัตติขอสงวนคำแปรญัตติ โดยขอเพิ่มเติมถ้อยคำ “ในการนี้ผู้ญัตติจะกลับเข้ามาใช้สิทธิอภิปรายในญัตติเดิมมิได้” เพื่อให้ประธานฯ มีเครื่องมือในการควบคุมการประชุม
กรรมการชี้แจงแล้วผู้แปรญัตติไม่ติดใจ

ข้อ ๑๔๙ ไม่มีการแก้ไข

หมวด ๑๑๓ บทสุดท้าย ไม่มีการแก้ไข

ข้อ ๑๕๐ ไม่มีการแก้ไข

ข้อ ๑๕๑ ไม่มีการแก้ไข

ข้อ ๑๕๒ ไม่มีการแก้ไข

ข้อ ๑๕๓ ไม่มีการแก้ไข

จากนั้น ที่ประชุมได้พิจารณาในวาระที่สาม และมีมติเห็นชอบกับร่างข้อบังคับการประชุมรัฐสภา พ.ศ. .... ด้วยคะแนน ๔๔๐ เสียง ทั้งนี้ ประธานฯ ได้กล่าวขอบคุณสมาชิกฯ พร้อมทั้งนัดประชุมร่วมกันของรัฐสภาครั้งถัดไปในวันที่ ๔ สิงหาคม ๒๕๖๓ ทั้งนี้ ก่อนปิดประชุม ประธานฯ ได้กล่าวว่าแม้จะมีข้อบังคับการประชุมแต่ต้องอยู่ที่พฤติกรรมของบุคคลด้วย หากบุคคลนั้นไม่เคารพกฎ กติกา ก็จะทำให้เกิดปัญหาได้ นอกจากนี้ ได้กล่าวถึงการกำหนดเวลาให้สมาชิกอภิปรายเป็นเวลา ๗ นาที ซึ่งสมาชิกฯ ได้ให้เกียรติกับการบริหารเวลาดังกล่าวและทำให้สามารถบริหารการประชุมได้อย่างมีประสิทธิภาพ

ปิดประชุมเวลา ๒๐.๐๐ นาฬิกา